

[Wittrup.]

ledes, at de forskellige Erhverv, de forskellige Samfundsgupper, kommer til at bære Tidens Byrder saa ligeligt som muligt. Det er en svær Opgave, men en nødvendig og nyttig Opgave, hvis vi gennem en rolig Udvikling skal naa frem til lysere Tider, at faa disse Byrder fordelt paa saa retfærdig en Maade som muligt, saa at vi alle kommer til at bære dem efter Evne.

Dernæst vil jeg gerne sige et Par Ord om Landbrugets Forhold i Øjeblikket, saaledes som de tegner sig for mig. Jeg mindes jo Tider, ogsaa medens jeg har været Medlem af Rigsdagen, da Landbruget har været i Vanskeligheder, og hvor det faktisk var Pengetilsætning at drive Landbrug — jeg tænker her paa Aarene omkring 1932. Saadanne Forhold foreligger jo aldeles ikke nu. Jordpriserne stiger, Ejendomspriserne stiger ustandselig; det turde være et Tegn paa, at det ikke er særlig slemt for Landbruget økonomisk set; det vilde da være mærkeligt om det var en daarlig Forretning, naar Priserne stadig stiger, og det gør de. Selv i 1947, da vi særlig i Midtjylland havde en Tørke, som vi næsten ikke kan huske Mage til, gik det ikke saa galt. Jeg maa indrømme, at det var ikke lysteligt at være Landmand i Midtjylland i Sommeren 1947. Det var sørgeligt at se, hvorledes Kreaturerne afmagredes og næsten ikke havde andet at leve af end Sol og frisk Luft. Jeg havde troet, at en stærkere Besætningsreduktion end den, der fandt Sted, var blevet nødvendig, og at det var kommet til at se helt anderledes mørkt ud. Det er lykkeligt, at det ikke er gaaet værre, end det er. Ganske vist var det ikke saa slemt hverken mod Nord eller mod Syd i Landet som ovre i Midtjylland, men selv paa de Egne har Høsten 1947 alligevel for Landbruget i Almindelighed givet saa meget, at en Familie har kunnet leve paa samme Lefefod, som den plejer, og i de allerfleste Tilfælde ved Aarets Slutning derudover har haft et lille Overskud. Det var ikke et Aar, der kan sammenlignes med 1932. Selv om det var et Misvækstaar, gav det alligevel et meget bedre Resultat. Det skyldes naturligvis de gode Priser, der var paa de, jeg kan godt sige faa Produkter, det var muligt at fremskaffe under de givne Forhold. Disse faa Produkter har bragt en saadan Balance i de økonomiske Forhold i Landbrugene, at de har klaret sig, og i Almindelighed ogsaa har kunnet lægge lidt til Side, og jeg maa gaa ud fra, at hvor Tørken ikke har ramt med samme Kraft, hvad den jo ikke gjorde i det nordvestlige Jylland og heller ikke

længere mod Syd, har det stillet sig betydeligt bedre.

Derfor er der ikke, til Trods for den daarlige Høst, Grund til at sige, at nu maa hele Samfundet virkelig yde noget mere til Landbruget. Jeg spørger: Hvor mange Tjenestemænd og Arbejdere har haft et Resultat, der var bedre eller lige saa godt som Husmændenes eller Gaardmændenes? De kan ikke leve af et saadant Beløb, som Landbrugerne paastaar at kunne leve af, de maa bruge et betydeligt større Beløb, og der bliver ikke noget Overskud. Naar man ser, at en saa stor Befolkningsgruppe, der arbejder om ikke paa samme Vis saa dog lige saa haardt som Landbrugets Udøvere, ikke faar mere og maaske ikke engang saa meget som Landbrugerne, maa man sige at Tidens Byrder kun er saa nogenlunde ligeligt fordelt. Derfor er det betænkeligt at søge at forrykke dette Forhold.

Der er det mærkelige ved Landbrugserhvervet, at selv om det tilsyneladende ikke giver den store Bonus gennem Aarene, er det alligevel saaledes — og det skyldes ikke mindst den Prisstigning, der har fundet Sted for Landbrugets Produkter —, at de gamle Landbrugere kan trække sig tilbage med en ikke ringe Kapital og overlade deres Brug til en ny Bruger til en langt højere Pris. Man maa saa søge at skabe nye Regler paa den Basis. Jeg tror, man kan sige, at i dette Forhold har Gælds begrænsningsloven, som vi forleden forlængede, spillet den allerstørste Rolle, fordi den forbød det, som skete under forrige Verdenskrig: at man prioriterede Ejendommene ubegrænset og trak sig tilbage med disse Obligationer, som maaske senere blev dubiose, men alligevel virkede tyngende, saa længe der var noget at pine ud af den nye Jordbruger. Resultatet blev ogsaa en kraftig LS-Bevægelse. Jeg haaber, at det denne Gang ved den større Forstaaelse og den bedre Lovgivning maa lykkes at undgaa, at denne Katastrofe sker en Gang til.

Der er ogsaa et andet Forhold, jeg vil pege paa. I det sidste Par Aar har det vist sig, at Smaabuget, Husmanden, har klaret sig forholdsvis bedre end Gaardmanden. Husmandsfamilien, hvor baade Mand og Kone er arbejdsdygtige og eventuelt har nogle Børn til Hjælp, har haft en Aarsindtægt, som de har kunnet leve af, og de har oven i Købet haft et meget pænt Overskud, et Overskud, der i mange Tilfælde har været større end Gaardmandens, der har haft en Karl og en Pige til Hjælp paa en Ejendom, der maaske var dobbelt saa stor som Husmandens. For Gaardmanden